

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neotracoate nu se
primesc.
Manuscrite nu se returnează.
ÎNȘERATE
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ABONAMENTI:
In Viena la M. Dukos Nachf.,
Rox. Angenfeld & Emmerich
Leopold, Heinrich Schölk, A. Op-
penik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicării
mai dese după tariful și invo-
lul. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în necrut...
ABONAMENTE PENTRU ANOSTRO-UNGARI
Pe un an 24 cor., pe șase
luni 20 cor., pe trei luni 10 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe s.
Pentru România și străinătate...
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 30 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate oă-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un eseu
plac 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 255.

Brașov, Luni-Marti 18 Noembrie (1 Decembrie)

1908.

Semne de apropiată furtună.

Fierbe și clocotește de-alungul și de-alatul Europei. Dela proclamarea împărăției germane în castelul dela Versailles încoace s'a vorbit mult de un mare războiu european, care ar putea să izbucnească în urma sgu- duiii echilibrului dintre puteri. Au urmat alianțele, mai întâi aceea a pu- terilor centrale, apoi cea ruso-franceză cu scopul măturării de a susținea pacea și a împiedeca turburarea ei; scopurile tănuite nu s'au dat pe față.

Toate enunțațiunile domnitorilor diferitelor state și a sfetnicilor lor au culminat un șir de ani în asigurările, că susținerea păcii generale e garan- tată. Intâlnirile dela Reval au pus capăt acestui period de asigurări de pace reciproce. De atunci au început să se clatine din nou echilibrul euro- pean ce aflase razim vremelnic în alianțele amintite. Constelația gene- rală s'a schimbat cu toate că triplica și alianța dublă au rămas în ființă; cea din urmă a fost sporită cu alătu- rarea Angliei, iar cea dintâiu a căpă- tat o crepătură și lumea a început să se îndoiască dacă Germania și Austro- Ungaria va putea conta în viitor în toate împrejurările pe sprijinul Italiei.

Incordările tot mai accentuate dintre Anglia și Germania au introdus noul period, iar revoluțiunea din Tur- cia, care s'a sfârșit cu învingerea ju- nilor turci și cu inaugurarea consti- tuției în imperiul otoman, a adus cu sine aneștiunea Bosniei și a Herze- govinei și proclamarea regatului bul- gar, cari evenimente au pus în miș- care pe statele mari și mici și au creat situațiunea de față, ce așteaptă lămurirea și rezolvarea dela o con- ferință europeană sau dela un războiu mare cum nu s'a mai pomenit.

Dintre toate puterile mari a fost în timpul din urmă Austro-Ungaria, care se lauda că trăiește în cele mai bune raporturi cu toate puterile, și bunele relațiuni cu Anglia nu erau cele din urmă. Deodată, după anexi- une, s'a schimbat cu totul sceneria și dintr'o monarhie pacinică ce eram, stăm față azi cu o mulțime de duș- mani în a căror fruntă este Anglia. Până și cu Turcia ne-am îndușmănit, ne mai vorbind de prietinii de odinioară dela Belgrad. Ba mai mult, se poate afirma că Austro-Ungaria se afla deja în plin războiu cu prietenii acestia de odinioară, deși deocamdată numai în războiu economic, care este aproape tot așa de păgubitor.

Aceasta e situațiunea din afară, dar și înăuntru lucrurile au luat o direcțiune îngrijitoare, care nu mai pace și liniște între popoarele împă- răției nu prevestește.

La noi în partea ungară a mo- narchiei domnește încă liniște... dar ce fel de liniște! Când însuși poporul maghiar e pe cale să ajungă tot așa de nemulțumit și amar cum sunt azi cu drept cuvânt popoarele nema- ghiare. Dar în Austria deja a început să se apropie cu fulgere și trănete o furtună care, dacă nu va fi curând risipită de vânt, poate să producă o

mare nenorocire. Nu mai e glumă cu ciocnirile dintre studenții germani și slavi și cu urmările ce le aduc după sine. Și nu se putea ca acestea să-și găsească un moment mai amenință- tor și mai periculos decât cel de față. Aceasta o va înțelege oricine dacă va afla, că la înoita ciocnire sângeroasă dintre Germanii și Cehii orașului Praga mulțimea cehă, care a fost respinsă de gendarmi și de miliții, li-a răspuns cu strigarea: „Trăiască Serbia“.

Oare tocmai acum când, în urma intervențiunii personale repetite a Mo- narhului, care poimâne împlinește 60 de ani dela suirea sa pe tron, se cre- dea că împăciuirea între Slavii și Ger- manii Boemiei este în ajun de a se realiza, să izbucnească lupta crâncenă între slavism și germanism, ce era cu temere prevăzută pentru cazul când n'ar fi cu puțință nici un fel de în- țelegere pacină și durabilă? Oare să fi sosit timpul ca lupta pentru putere între germanism și slavism, să se aprindă deja acum cu toate consec- vențele ei desastroase, chiar aici în centrul Europei?

»Bursa e apucată de friguri« serie »Az Ujság« de Duminică și frigurile se repetă la cari se mai adaugă și atacuri dela spate și din laturi ce le primește dela Viena, unde de mult se subminează în ascuns organizația economică a Ungariei... »Trăim în neste timpuri când constelațiile neplăcute apasă deja în sine energiile. Politica noastră exteroară a adus pe capul nostru cu ușurință pericolul de război și numai acum vedem împede ce puține simpatii posedă monarhia noastră și poli- tica ei încă și acolo, de unde așteptam razim în caz de acțiune serioasă. Gând- rilor grele politice le pun vârf cumpletele îngrijiri economice cauzate de mișcarea de boicot în Turcia și până azi deja suntem păgubiți cu sute de mii și e temere că legăturile economice și comerciale ce se zdruncină acum, se vor sfârși cu o permanentă ruptură. Fundamentul finanțelor statului nostru se clatină. Cheltuiim peste măsură în proporții îngrozitoare și ne rân- jește în față deficitul. Regularea salariilor, care se urcă la mulțime de milioane, n'au putut să pună stavilă nemulțumirii func- ționarilor și impegiaților, fiindcă condițiile de trai s'au scumpit așa de tare și de ne- crezut încât au paralizat acel plus al sa- lariilor la care au ajuns. Situația lor nu s'a îmbunătățit pe când sarcinile statului au crescut, iar față cu semnele atât de triste și deprimătoare nu poate câștiga, când țara caută razim și încredere, dieta ungară contribuie încă a strica dispoziți- una generală contribuind la deprimarea sentimentelor și a sufletelor ș. a. c.

Foia tisaistă sfârșește prin a arăta cum au fost înșelate masele alegătorilor maghiari din țară de către regimul ac- tual.

Deschiderea camerelor române.

București, 29 Nov. n. 1908.

Sâmbătă, 15 Noembrie v. 1908, a avut loc deschiderea adunării legiuitoare. La orele 11^{1/2}, dimineața, senatori, deputați și înaltele corpuri ale Statului s'au întrunit în sala de ședințe a Senatului. La orele 12, Regele, care era însoțit de principele moște- nitor, a intrat în sala senatului, și suindu-se pe tron, a cetit următorul mesaj:

Domnilor Senatori! Domnilor de- putați!

Simțesc o vie bucurie că pot veni Eu

însu-Mi în mijlocul Domnilor-Voastre spre a vă aduce călduroasele mele salutări.

În împrejurările prin cari trec toate Statele, relațiunile internaționale ale Ro- mâniei sunt normale. Am veghat toți cu cea mai mare băgare de seamă, ca întere- sele Regatului să nu fie atinse. De astă dată, ca și în trecut, ținta politicii noastre este îndreptată spre menținerea păcii ge- nerala. Aceasta atitudine a fost cu deose- bire apreciată de Europa întreagă.

Domnilor Senatori! Domnilor De- putați!

Eri s'au împlinit treizeci de ani de când, în capul armatei, am pus piciorul pe pământul Dobrogei recăștigată prin sân- gele vitejilor noștri ostași căzuți în răs- boiul independenței. De atunci această parte a României a luat un avânt puter- nic. Prin conștiința națională reînviată, prin lucrările mărețe și roditoare cu cari Regatul neconținut a înzestrat-o, ea este astăzi deapurarea unită cu patria mamă, prin simțăminte de dragoste și recunoș- tință. A sosit dar momentul să întindem asupra județelor Constanța și Tulcea regi- mul nostru constituțional.

Pășim înainte cu încredere în apli- carea legilor agrare. Guvernul Meu va pune, dar, toată îngrijirea, ca realizarea acestei mari reforme economice și sociale să fie pe deplin asigurată, și va propune în acest scop măsurile pe cari experiența le va fi arătat necesare.

Spre a desăvârși reorganizarea ad- ministrativă și spre a da o viață nouă organelor administrațiunii locale, se îm- pune schimbarea legii Consiliilor județene. Întrunirea într'un colegiu unic al alegăto- rilor acestor Consilii, va constitui un mij- loc practic de educațiune cetățenească.

Pentru asigurarea sănătății publice atât de strâns legată de dezvoltarea noastră națională, se va supune dezbaterilor Do- mnilor-voastre modificarea legii sanitare, ca urmare a măsurilor votate în sesiunea trecută.

Situațiunea finanțelor Statului se menține prosperă și solidă, deși două re- colte succesive slabe au încercat țara.

Ministrul finanțelor va propune dife- rite legi privitoare la îmbunătățirea ramu- rilor de administrațiune dependință de a- cast departament, precum și unele măsuri finanțare de ordin economic.

Ministrul justiției va înainta delibe- rările Domnilor-voastre o lege pentru numirile și înaintările în funcțiunile jude- cătoresci, care, împreună cu întinderea înamovibilității la toți magistrații, va ridica și va întări încă mai mult încrederea în justiție și prestigiul ei.

Ministrul agriculturii și domeniilor a pregătit un proiect de lege privitor la modificarea codului silvic, pentru o mai bună îngrijire a pădurilor, regulamentulân- du-se totdeodată vânzarea pădurilor stă- pânite în indiviziune de moșneni. Veți fi chemați asemenea a discuta proiectul de lege, prevăzut în manifestul din 12 Martie 1907, pentruarendarea la asociațiunile ță- rânești a moșiilor Statului și a așeză- mintelor de binefacere și de cultură.

Ministrul industriei și al comerțului, pe lângă noua organizare a acestui departament, va prezinta legi privitoare: la în- curajarea industriei naționale, la modifi- carea legii pentru consolidarea de a ex- ploata petrolul pe proprietățile particulare, și o lege care să provadă un regim mai prielnic pentru exploatarea stațiunilor balneare ale Statului.

Armata nu încetează a fi încurajată de dragostea și îngrijirea noastră a tutu- rora. În urma concentrărilor de toamnă, și mai cu seamă a încercării de mobilizare făcută cu o întreagă divizie, s'a putut constata că ostirea noastră se desvoltă neîncetat, spre mai marea noastră mulțu- mire. Se simte însă trebuința ca unele din legile militare să fie puse în acord cu le- gea de organizare și ca toate nevoile ar-

matei să fie satisfăcute, pentru a spori și întări puterea noastră militară.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Sunt convins că în aceasta sesiune lucrările Domnilor-voastre vor fi atât de roditoare ca ale trecutei sesiuni, și că veți desfășura aceeași râvnă de a păși înainte pe calea progresului și de a păstra și ridica neîncetat situațiunea ce am că- pătat între State prin o muncă încordată și neobosită.

Dumnezeu să binecuvinteze lucrările Domnilor-voastre.

Sesiunea ordinară a Corpurilor Le- giuitoare este deschisă.

Din dieta ungară.

În ședința de Sâmbătă a camerei un- gare s'a încheiat, precum știm, desba- terea generală a bugetului și s'a început des- baterea specială. În decursul dezbaterii generale au mai luat cuvântul dintre de- putații naționaliști români d-nii Dr. A. Vlad și Dr. I. Maniu.

Dep. Dr. A. Vlad s'a ocupat mai în- tăiu cu discursul dep. Issekutz, arătând că nu i-a succes să răstoarne afirmațiunile părintelui Lucaciu. Constată că în »prele- gerea despre concepțiunea națiunii și a naționalității« ținută de dep. Issekutz s'au strecurat mai multe erori, pentru că pe lângă toată preciziunea terminilor din ar- ticolul de lege XLIV din 1868, pe care l'a citat, atunci când dânsul amintește despre națiunea maghiară ca despre neamul, care formează statul, pierde din vedere cea dispozitiune a articolului citat, care afirmă că fie-cine e membru al națiunii politice maghiare, așadară nu numai cetățenii a- partinători rasei maghiare, ci toți cetățe- nii ungari, adevă și aceia cari nu aparțin rasei maghiare.

În continuare dep. Vlad vorbește pe larg despre proiectul reformei electorale, care asigură feudalilor stăpânitori aproape un milion de voturi numai prin oficialii de stat și prin servitorii, cari după-ce au ser- vit 5 ani la un stăpân, vor avea două vo- turi.

În ședința de Sâmbătă a luat cuvân- tul la dezbaterile portofoliului ministrului de interne dep. Dr. I. Maniu. Într'un dis- curs mai lung dep. Maniu a luat la critică întreaga politică a regimului actual și în deosebi a ministrului Andrassy. Declară că motivul principal este proiectul său de lege referitor la votul universal, care do- rește să fie așa precum s'a promis, egal, secret și direct. Ministrul Andrassy l'a fal- sificat cu scopul ca să susțină domnia de azi de rassă și de clasă, dar naționaliștii vor lupta neîfrânt în contra proiectului prezentat și pentru democratizarea țării. N'are încredere în guvern, pentru că nu respectă legile, și nu respectă libertatea de întrunire și de asociare. Nu respectea- ză, ci chiar împiedecă exercicierea dreptu- rilor civice și politice și nu respectea- ză nici măcar legile positive. Maniu invoacă exemple pentru documentarea aserțiunei sale. Dificultează neexecutarea legii de na- ționalități. Nu consideră de suficientă cea lege dar până este, trebuie executată. De- clară că statul ungar în urma politicii ce urmărește guvernul, nu se poate număra între statele culte. E un stat primitiv și barbar la moment ce neîndreptățește na- ționalitățile. Nu primește bugetul.

Deputatul Maniu i-a răspuns mini- strul Andrassy, pozând pe marel »prețin« al Românilor. Ca cetitorii să-și facă o idee despre dragostea cea mare, ce ne-o poartă făuritorul votului plural, cităm după pro- tocolul stenografic, o singură frază din discursul ministrului Andrassy: »Repet, că față de naționalități mă port cu cea mai mare dragoste și rog pe d-l depu- tat (Maniu) să mi se adreseze de câte-

ori vede o nedreptate. Totodată însă declar pe față și în mod cinstit, că față de străduințele politice ale naționalităților voim continua o luptă neînclătată și hotărâtă...

Complicațiunile în Orient.

Pregătirile Turciei. — Din Salonic se anunță, că de acolo s'au expediat enorme cantități de material de război: puști, tunuri, munițiuni, spre granița bulgară. Mai mult ca o mie de ofițeri au primit ordinul să meargă la Adrianopol. Până acum sunt aproape o sută de mii de soldați la granița bulgară. De asemenea la Scopia pornesc pe fiecare zi trupe, se transportă material de război. Toată lumea din Turcia e sigură că va fi un războiu. Opinia publică e îndârjită în contra Austriei.

*

O notă a guvernului muntegrec. Guvernul muntegrec a adresat reprezentanților puterilor semnatare ale tratatului din Berlin o notă însoțită de un memoriu relevând motivele militând în favorul Muntenegrului spre a reclama retrocesiunea teritoriului Spizza cu suprimarea restricțiilor paragrafului 29 a tratatului de Berlin accentuând că prin această cerere, făcută separat, Muntenegrul nu vrea cătuși de puțin să ridice chestiunea altor compensațiuni în legătură cu anexarea și atingând interesele vitale ale Serbiei și Muntenegrului. Ministrul austro-ungar la Cetinje a restituit această notă.

*

Tratativele turco-bulgare. — Din Constantinopol se anunță, că s'a ajuns la o înțelegere asupra căilor ferate orientale. Inginerul Morfov, primul inspector Karakașev și jurisconsultul Beșkov au ajuns la o înțelegere cu directorii căilor ferate orientale Müller și Gross. Suma la care s'a evaluat prețul c. f. o. este de 40 milioane franci. Suma a fost aprobată de ambele părți.

*

Foile rusești din Moscova spun că înrolarea de voluntari sârbești în armata sârbească merge înainte.

Acum și consulatul sârbesc din Moscova a început să înroleze voluntari.

Știrile din Muntenegru constată toate că prințul Nichita cu armata sa fac pregătiri serioase și neîntrerupte de război. Sunt sincere și adevărate deci declarațiile ce le-au făcut ministrul de război și ministrul de externe muntegrecan zilele acestea cătră niște ziariști. »Poporul vrea războiul« zise ministrul de război Marinovici și adăuse c'un surâs mândru: »Noi Muntenegrinii suntem născuți pentru război, el e adevărata noastră viață. Armata noastră în totdeauna e gata de luptă fiindcă fiecare oștean își are armele acasă la sine. Ceea ce cerem noi e foarte moderat. Voim casarea §-ului 29 a tratatului de Berlin, voim o legătură de tren cu Serbia, însă nu pe pământ turcesc, cerem o fâșie de pământ bosniac pe care a curs sângele nostru«.

Ministrul de externe Ramadanovici a zis: »Prin pacea dela San-Stefano Muntenegrul era să capete o bucată de teritoriu, tratatul ia luat însă și Spizza. Cu inima sângerândă am lăsat să se întâmple toate acestea sperând într'un viitor mai bun. Viața Muntenegrului de atunci n'a mai fost niciodată viața unui stat ci o vegetare înecată suferită. Prin anexiunea Bosniei și a Herțegovinei toate rănilile acestea s'au deschis din nou. Cum a mers până acum, nu mai poate merge. Nici noi, nici Serbia nu mai putem da îndărăt, și pentru postulatele noastre suntem gata, dacă trebuie să fie, să vărsăm sânge«.

*

În Constantinopol se vorbește mult de misiunile sârbești și muntegrecine. Alături a sosit fostul ministru sârbesc Pasici acolo. Tot în aceeași zi, după selamlik, Sultanul a primit în audiență pe generalul muntegrecan Vukotici și pe însărcinatul de afaceri Grevovici. În ziua următoare au fost primiți în audiență de marele vizir și de ministrul de externe turcesc trimișii sârbi Pasici și Nenadovici.

Ziarul rusesc »Novoje Vremja«, a scris deja doi articoli pledând pentru o alianță ruso-turcescă și turcescă-sârbo-muntegrecină. Această foaie conjură diplomația rusească să nu lase să treacă momentul favorabil, ci să se grăbească a realiza această idee.

»Slovo« din Petersburg anunță că ministrul de externe rusesc Isvolszky va ține un discurs asupra situațiunei politice și a mișcărilor din Balcani într'o ședință secretă a Dumei.

*

Tot mai mari dimensiuni ia pe zi ce merge boicotul mărfurilor austro-ungare în Turcia. Toți pașii întreprinși de organele diplomației austro-ungare spre a face pe guvernul turcesc a pune stavilă mișcărei de boicot, au rămas până acuma zadarnici.

Fiul lui Midhat-pașa telegrafiază din Constantinopol ziarului »N. Fr. Presse«, care i s'a adresat într'un articol, următoarele: »Boicotul despre care vă plângeți este simplu numai efectul indignării ce au simțit-o toți Otomanii în urma atacurilor îndreptate contra drepturilor imperiului nostru. Doreșc ca guvernul austro-ungar prin dreptele despăgubiri, ce ne competenț, să contribuie de-a restabili grabnic bunele raporturi între ambele țări«.

Până acum boicotul s'a îndreptat mai mult contra Austriei. Acuma se anunță din Constantinopol că Sâmbătă fu boicotat acolo și vaporul unguresc »Keleti«, care venise încărcat cu lemne dela gurile Dunării, deși arborase un tricolor unguresc cât ziua de ieri. Turcii nu mai crută aici pe nația înrudită, care trimitea odinioară generațiilor turci săbii de onoare!

Vorbirea deputatului Dr. V. Lucaciu

rostită în 25 Noembrie n. 1908 în dieta ungară.

Fiindcă tocmai în ziua aceasta s'a hotărât declararea bugetului de cestiune urgentă și ținerea de ședințe paralele, adevăc și înainte și după prânz — iar la votarea acestora trebuie să fie de față toți cei 150 de deputați subscriși, — erau în sală neobișnuit de mulți mameluci, pe a căror față se vedea năcăzul, că trebuie s'asculte adevărurile crude ce li-le spune, »Maghiarul valahizat« Dr. Lucaciu. Părintele Lucaciu a vorbit dela începutul până la sfârșitul ședinții, și cu toate că pe la jumătatea ședinței președintele a refuzat să-i dea pauză, în întreg decursul discursului a vorbit c'o impunătoare vervă oratorică. Iată vorbirea după protocolul stenografic:

Dr. V. Lucaciu: On. cameră! (Sgomot: Să auzim, să auzim!) Cu ocaziunea criticii bugetului, ce se desbate, îmi țin de datoriță a declara înaintea camerei, că și în această cestiune sunt călăuzit de cele mai adevărate sentimente ale iubirei de patrie. Eu iubirea de patrie n'o văd într'aceea, că cineva se bucură și se destătează cu ceie trăsesc îndestulii cu sine în trândăvie și în nelucrare; nici nu recunosc virtutea măreții a iubirei de patrie în aceea, că cineva între ori-ce împrejurări să împingă sub ori-ce condiții la carul guvernului.

Din această analiză politică urmează aceea conștiință, care pretinde o critică justă a activității guvernului chiar și în cazul când guvernul și politica sa, acest organism uriaș, această mașinărie de stat ar funcționa în modul cel mai neexceptionabil în toate manifestațiunile sale; și chiar și dacă guvernul ce stă în fruntea acestui organism ar posedea încrederea politică a majorității cetățenilor. Căci la din contră s'ar putea produce o lăncezire (S'auzim! S'auzim!), care în organismul politic se manifestă sub forma de corupție.

Am avut ocaziune să ne convingem chiar și în zilele trecute, din declarațiile unor patrioți neexceptionabili, cătră grozăvenie de corupție dominează în patria noastră tocmai pe terenul condus de puterea politică de stat (Mișcări și sgomot). O voce din stânga: frazel) Se vede că la Dvoastră toate sunt fraze, sunt fraze cele spuse de deputatul Polonyi și cele spuse de deputatul Hencz Karoly. (Mișcări și sgomot). E frază și aluzia deputatului Fenyvesi, Soma, — care într'adavăr a fost frază. Avem datoriță, On. cameră, să constatăm păcatele în urma cărora s'a încuibat cea corupție și să le cerem sanarea. E drept că tocmai în sânul vieții constituționale întâmpinăm omul greuțai mari în privința asta pentru că aici partidele luptă în șiruri închise unele contra altora, ear câte odată și paralel. Partidele în cercul programului lor își pot manifesta convingerea politică și chiar din astă cauză sunt cu anumită considerare unul față de altul, dar partidele din coaliție sunt prea erutătoare unul față de altul și anume sunt cu crutare chiar și în privința păcatelor, din cari se naște apoi domnirea de partide. (Sgomot în dreapta și în stânga).

Partea întunecoasă a erei constituționale e, că se acoperă și ascund păcatele, toate păcatele desvălite. (Sgomot în dreapta și în stânga. Președintele sună.) Aceasta e cestiunea cea mare, Onorată cameră! Au fost în Ungaria partide guvernamentale în diferite împrejurări și și-au avut programul. Însă oare partidele guvernamentale de acumă își au programul lor? Răspunsul este că da: există un partid aliat, există un guvern coaliționist, care se numește guvern de tranziție, și acest guvern și-a

formulat programul parte și l'a formulat însuși, parte l'a primit de sus în forma unei îndrumări de procedură. (Sgomot mare. Președintele anunță, că stenograful nu aud nimic, și cere liniște.)

Dr. V. Lucaciu: On. Cameră! Dacă ași afirma neadevăruri, sau ași fi excentric, poate ași reuși să atrag atențiunea On. Camere, dar fiindcă vorbesc obiectiv, nu mă mir dacă nu pot deștepta o atențiune mai vie. (S'auzim!)

Programul guvernului, mai bine zis al partidelor din coaliție, culminează într'un punct chiar diametral opus cu programul partidului nostru. Anume pe terenul politice interne programul D-Voastră culminează în aceea că s'a desvoltat un curent național careuia i-se dă posibilitatea să se valideze într'o direcție greșită ce degenează în șovinism. (Zgomot în stânga și dreapta). Acesta este un punct pe care noi nu numai că nu l'am primit în programul nostru ci tocmai proramul nostru politic ne impune să luptăm contra lui.

Oratorul arată apoi cu citate cât de îngrijitor s'a încuibat șovinismul în presa maghiară, care infectează totul. Aici sunt caracteristice intreruperile lui Muzsa Gyula și Fabry Karoly, cari strigă unul după altul: ba nu-i destul șovinism în Ungaria!

Dr. V. Lucaciu urmează arătând că politica de azi a guvernului produce nemulțămire generală în țară și de aceea dânsul, care este aderent al programului partidului naționalist, care ar trezi bunăstare, pace și îndestulare în țară, nu are încredere în guvern, și deci nu votează nici bugetul.

Spune apoi, cum în urma curentului șovinist atingerea dintre naționalități și Maghiari a devenit aproape imposibilă, și că o capacitate ca Wekerle, un om cu tradiții familiare ca Andrassy și o personificare a șovinismului național, cum este Apponyi, ar trebui neapărat să părăsească fotoliile roșii, dacă s'ar lăți vetea că au pertractat cu naționalitățile, că s'ar ajunge la ceva înțelegere între popoarele din patria asta. Apoi continuă:

»Această politică descreeată am dori noi s'o facem să dispară, pentru că în liniște și cu inima într'adevăr străbătută de dorul binelui obțesc să putem munci pentru binele tuturor. Dar cumcă asta nu se poate, ne-o spune și reflexiunea istorică. Știm când și-a luat începutul această viață de stat modernă, și viața politică ce se mișcă între aceste cadre constituționale. În epoca dela 1847—48 s'a manifestat simțul național din partea patrioților maghiari, nizuințele pentru libertatea, cultura, și neatarnarea națională, pentru bunăstarea și gloria națională și cei mai buni fii ai patriei s'au grăbit cu o însufletire nespūsă să-și depună pe altarul patriotismului toată știința lor și dacă e lipsă și viața. În aceasta direcțiune s'a observat un curent moderat și unul radical.

Entuziasmul însă a răpit cu sine conducerea și aceea direcțiune a învins, în care nu a fost nici Szechenyi, nici Deak, nici Eötvös, așa numiții moderați. Că aceasta mișcare nu a fost la loc și că n'a avut un punct de mănecare corect, ne-o arată urmările, ne-o arată cea împrejurare, că atunci, când pentru prima dată a venit în conflict cu factorii serioși, atunci a fost superflu ori-ce eroizism, martiriul și luptele eroilor, căci a căzut acel sistem politic, au pierdut lupta și nu s'a putut mântui nici sistemul politic.

Forster O.: Plângeți, o voi creștinilor!

V. Lucaciu: Da! trebuie să plângi, când vezi că experiențele istorice din trecut, nu ne știu descoperi acele machinațiuni ascunse, fără cunoașterea cărora nu suntem în stare să cunoaștem nici starea politică de azi.

Părinții noștri și atunci au voit să-și ia partea din luptele politice, și în dieta Ardealului și în cea din Budapesta au pretins sus și tare recunoașterea naționalităților, dar fără succes.

Patriotismul lor înflăcărat în interesul limbei lor naționale, a culturai și libertății naționale, nu numai că nu a aflat recunoașterea, ci au fost expuși celor mai mari prigoaniri. Aceste le putem documenta cu acte de stat.

Așa de exemplu cu cele trei proclamații, cari au fost exmise de neuitatul L. Kossuth chiar cătră Români. În intervalul dintre singuraticile proclamații a trecut mult timp; prima a fost edată în Budapesta pe calea unui ministru de poliție Csanyi. Binevoiti a ceti în ce mod exclusiv vorbește, conform împrejurărilor de atunci, despre punctul de plecare al Maghiarilor, despre politica și cultura maghiară, și cum vorbește despre gloante, sabie și alte mijloace de represiune față de

Români, dacă nu se vor preda necondiționat »auf Gnade und Ungnade«. A trecut aceasta epocă și a venit dieta din Dobritin. Aici au edat a doua proclamație, în aceasta însă acum cu mult mai blând cu Români și au exmis pe Butean și pe Dragoș, ca membrii acelei diete, că să se înțeleagă și să facă pace cu Români ardeleni. Ambii acești buni patrioți au căzut în luptă, sub ce împrejurări încă nu știe, și astfel e necunoscut înaintea noastră, ce perfidie politică a venit la mijloc, dar e fapt că a apărut și a doua proclamație în cestiunea naționalității. Fapt e apoi că și aceasta a doua proclamație a rămas fără rezultat. A urmat apoi proclamația a treia. Aceasta acum din Seghedin trimisă Românilor de L. Kossuth, nemuritorul fiu al patriei. În aceasta se vorbește pe altă coardă. Acolo vorbește despre națiunea română, libertatea română, cultura națională română, despre concesiile ce ar fi să li-se deie în așa și așa măsură Românilor. Și aceasta a rămas fără succes. Știm că apoi a urmat epoca tristă; știm că în aceasta tristă epocă ce s'a întâmplat în lăuntrul țării și afară în streinătate. În lăuntrul patriei n'au desnădăjduit, ca un Coloman Tisza spre exemplu, care a ținut serate numite Colomane, cari serate au fost de colorit politic, apoi Francisc Deak, Iosif Eötvös, acești moderați politici, au lucrat sistematic an de an la opera măreții a tranșacțiunei, până când în fine a venit și timpul acesteia.

Pe de altă parte știm că a lucrat emigrațiunea. Că emigrațiunea ce a săvârșit în străinătate, despre aceasta acum avem însemnări istorice. Și din memoriile lui L. Kossuth ne putem face o iconă clară. (Mișcări în stânga). Știu că nu bucuros vă ocupați chiar cu cestiunea emigrațiunei.

Cesare Cantu în istoria lunei descrie episodul decurs pe insula Iersey, că L. Kossuth, convenind cu Victor Hugo, acela au cunoscut intențiunile politice ale lui L. Kossuth, și de aici au dedus, că ce intențiune poate avea acel partid independist, care stă sub conducerea dânsului. Și V. Hugo a notat, că în decursul acelor convorbiri s'a instrăinat de cătră L. Kossuth, și nu i-a putut ierta până la moarte, pentru-că a constatat, că cu mult mai tare ura pe Habsburgi, decum își iubea patria. Că într'u cât e bazată această critică a lui V. Hugo, a acestei mari capacități, aceea nu voiesc s'o fac obiect de discuție. Dar știm, că emigrația și-a continuat activitatea și știm ce-a trimis prin generalul Klapka principelui Cuza din Moldova, și știm — sunt deja date în public acele acte, acele scrisori, acele puncte din program, cari au devenit principii fundamentale de organizare politică — au fost trimise Românilor din Ardeal, de cătră bărbații mari ai emigrațiunei cu știrea și consenzul lui L. Kossuth.

Acolo au vorbit de tot clar despre autonomia Românilor din Ardeal, despre asigurarea culturai lor naționale, despre susținerea individualității lor naționale și despre asigurarea instituțiunilor comune de drept public.

Și On. Cameră, pe noi ne-au atăcat, că Români ar fi trădători de patrie, că au convorbiri cu politiciani din străinătate în interesul politice lor. E adevărat? Dar atunci oare n'au fost trădători de patrie cari sub conducerea lui Klapka s'au dus să ceară și au primit ajutor dela principii străini, și s'au folosit de bunăstarea și marimozitatea lui Kogălniceanu, care le-a dat ajutor membrilor emigrației și nu i-a lăsat să piară. Chiar Kogălniceanu a zis-o: Atunci le-am fost bun, atunci a încăput în cadrele patriotismului maghiar că acei politiciani au fost la mine și au pertractat cu mine în interesul politice lor proprii, dar dacă azi vorbesc cu vre-un politician din Ungaria, de naționalitatea română despre naționalitatea lui, atunci aceasta o prezintă ca un act de trădare de patrie ca un atentat contra patriei. — Numai de, aceea le-am amintit aceste, ca să vedeți cătră înconștientă zace în anumite sisteme politice.

(VA URMA)

Despre socialism.*)

— Fine. —

Reforma socială catolică susține, că ordinea societății omenești nu depinde numai dela voința oamenilor, ci Dumnezeu însuși a pus bazele ordinei sociale pentru ajungerea anumitor scopuri, pe cari ne-a lăsat să le cunoaștem prin mintea naturală și revelațiune divină. Biserica, statul și familia sunt instituțiuni voite de Dumnezeu, eari au o țântă și un cerc de ac-

*) A se vedea nr.ii 250, 251, și 253 în „Gaz. Trans.“ din 1908.

tivitate, împreună cu drepturi și datorințe, statorite de Dumnezeu. Înțelepciunea lui Dumnezeu ne constrânge să presupunem, că este o stare obiectivă voită de Dumnezeu, când instituțiile aceste conlucă în înțelegere și armonie, ajutându-se reciproc pentru ajungerea țânței statorite. Starea aceasta trebuie aflată și pe ea trebuie să edifice mai departe omenirea. (Leo XIII.)

Reforma socială evanghelică stă pe baza credinței creștinești și a iubirii către rege și țară, respinge socialdemocrația ca nepractică și necreștină și încearcă printr-o organizație pacinică a muncitorilor, să facă mai mică deosebirea, ce desparte pe sărac de bogat, să producă o siguranță mai mare a venitului.

Socialiștii agrari vreau, ca pământul să treacă în proprietate comună, renta pământului să cadă fișcului.

Nu se poate nega, că toate direcțiunile acestea a reformei sociale promit ceva pentru îmbunătățirea ordinii sociale, dar promit prea puțin.

Vedem, că rezultatul socialismului e mișcarea socială modernă. S'a zis chiar, că scopul nu e nimic, mișcarea e totul. Așa nu e corect; mișcarea către țântă e totul. Care e țânta? Sunt marile idealuri ale omenimei, cari din India au trecut în creștinism și au fost exprimate mai pe urmă de gânditorii francezi și germani din veacul luminilor: idealurile libertății, egalității și fraternității. Aceste înseamnă: libera dezvoltare a fiecărui om, respectarea personalității, iubirea deaproape. Idealuri sfinte, pentru cari au luptat cei mai buni jertfându-și viața! Dar idealurile acestea încă nu' fac pe socialist, căci sunt și ale altora. Cel deosebit pe socialist de ceilalți, este credința lui, că aceste idealuri nu se pot ajunge, numai dacă capitalizmul va fi dat în lături, și economia privată va fi înlocuită cu economia comunistă. El este social-democrat, fiindcă luptă pentru binele tuturor oamenilor.

Insemnătatea socialismului într'adevăr e universală. Socializmul — zice Lorenz v. Stein — este unul dintre grandioasele procese de viață a istoriei, cari cu puterea lor elementară cuprind lucrurile omenești și statele; este tot atât de greșit a' nega, ca și a vrea a-i pune stavilă.

Mutatis mutandis rămâne adevărat:

„C'est la lutte finale
Marchons tous et demain
L'Internationale
Sera le genre humain“.

Totuși cuvintele acestea să nu ducă pe nimeni în rătăcire. În lumea noastră mărginită toate au început și capăt, numai schimbarea e nesfârșită. Din schimbare se desface încet și pe nevăzute, dară sigur și hotărât înaintarea. Înaintare! Cuvântul acesta cuprinde întreaga mândrie și slăbiciune a noastră. Înaintând ne ridicăm din praf, din întunecet tîndem spre lumină. Însă neputând învinge vecinicia ne apropiem numai de țânta, care ne-am pus, fără să o ajungem vre-odată.

„A ta e mergerea mereu
spre țântă — drum îngust și greu —
dar țânta nici odată nu-i
a ta!“

(Coșbuc, Ideal).

Socializmul încă nu e mai mult decât un pas înainte spre țânta îndepărtată.

Literatură. Aceia mai bună monografie despre socialism este *Sombart: Sozialismus und soziale Bewegung*, ed. 6, 1908, unde se află o scurtă apretiare critică a operelor mai de seamă, ce a produs literatura socialistă împreună cu îndrumări prețioase la folosirea acestei literaturi. Dezvoltarea cesiunii sociale o tratează cu multă competență *Tönnies: Die Entwicklung der sozialen Frage*, 1907. Mișcările și teoriile sociale iarși în dezvoltarea lor istorică le predă *G. Maier: Soziale Bewegungen und Theorien bis zur modernen Arbeiterbewegung*, 1906. Un sistem al politicii din punct de vedere socialist a scris *Anton Menger: Volkspolitik*, 1906. Atăta ajunge pentru orientarea generală. Induimări mai amănunțite se află în fiecare din lucrările citate. De sine se înțelege, că baza studiilor asupra socialismului și a studiilor sociale este studiul economiei politice și a disciplinelor sale înrudite și ajutoare.

Dr. Petre Poruțiu.

STIRILE ZILEI.

— 17 Noembrie v.

Proces de presă. Vineri și Sâmbătă s'au pertractat în fața curții cu jurați din Oradea-mare două procese de presă ale ziarului »Tribuna«. D-l Sever Bocu redactorul »Tribunei« a fost condamnat la

doouă luni închisoare și 400 cor. pedeapsă în bani.

Promoție. Sâmbătă în 28 Nov. n. a. c. au fost promovați doctori în medicină d-nii: *George Bârlea* din Maramureș și *Niculau Butean*, fiul canonicului Butean din Oradea. — Cor.

Ziar macedonean în Salonic. Astăzi am primit Nrul 1 al noului ziar »Deșteptarea« scris aromânește, ziar care eaze una oară tru săptămână în Salonic, a cărui director și proprietar este d-l N. Bățaria.

Extragem din programul foii publicat în frunte sub titlul: »Tră ce eaze gazeta« următoarele șire:

»Deșteptarea« va ca si-li deșteaptă pri aromâni care va s'dzaca slă spună care easte calea dreaptă pri care s' meargă oaspeții și dușmanli alor. După acea »Deșteptarea« va s'lucreadză cu toată puterea, ca s'acată thimeliu sănatos libertatea, care s'amintă di către bărbății gionii a națiunei otomane.

»Ahăți ani ședzum tru întunecet și sum tiranie. Nu aveam drepturi di oameni, înclisă ne era gura și ligată na era mintea. Astăzi fu surpată tirania și chiru tot araulu ce vinea dela nășă. Tră drepturile care nă se deaderă, tră lărdzirea și învârtoșarea alor »Deșteptarea« va s'lucreadză cu trup și cu suflet...»

»Tră unirea a tutulor, tră bana bună noi Aromânli tindem mâna la toți și dzăcem: noi agărsim araulu ce nă se feace agărsim toate câte tricură și va climăm ca s'lucrăm toți cu inimă și minduire curată, tră ghineața și înaintarea Patriei.

»Noi Aromânli nu vrem araulu a niți unui. S'da Dumnidzău, ca s'agiungă ghine și s'meargă, tră nainte toate națiunile! Căftăm mași un lucru: s'nă alasă și pri noi ca s'bănăm, s'nu nă se bagă cheadica în înaintarea a noastră s'hiba liberă și națiunea noastră ca si-s'luminează după cum suntu interesele a liei.

»Dreptate: ia ce căftăm noi dela alante națiunii, cu care — o spunem iara — noi vrem s'bănăm ghine«.

Cel dintâi articol e intitulat: »Avem și noi deputat« și vorbește cu însufletire despre alegerea d-lui Filip Mișea ca deputat aromân la Corcea...

Abonamentul afară din Turcia pe an 20 franci.

Mai jos publică un articol intitulat »Dela alantă Români, Români din Transilvania« în care arată situațiunea politică dela noi.

Doctor în științele de stat. a fost promovat d-l Costache Moldovanu, cand. de adv. Sâmbătă 28 l. c. la facultatea de drepturi din Cluj.

Moște nemeșească în mâni românești. Banca românească »Progresul« din Hia, a cumpărat zilele astea moșia nemeșească a d-lui Simon Gabor de acolo, cu castel cu tot, cu prețul de 74.000 cor. O va parțela și împărți între Români economici, cari vor plăti băncii pe rând. Lucru de laudă!

Vandalism. Din comuna Nepos se scrie »Revistei Bistriței« următoarele: De vreo câțiva ani au cumpărat mai mulți proprietari din Nepos peste 100 jug. pământ de deal din hotarul iadului în vecinătatea comunei Nepos. Cei mai mulți dintre dâșii și-au îngrădit locurile făcându-și stăure, corturi, ba unii case și clădiri economice pentru iernatul vitelor ca astfel consumând fânul pe loc să-și îmbunătățească pământul, care de altcum e destul de slab. Și aproape toți au sădit și oltoi mulți pe acele locuri. Conducătorii sașilor nu au văzut aceasta cu ochi buni și dela început au pus pedecă atât întru cumpărarea locurilor, cât și la îmbunătățirea și facerea întocmirilor economice pe acele locuri. I-au purtat prin comuna Iad și pe la pretură pedepsindu-i în toată forma, dar culmea răutății, eșită din pismă față de pacinicia locuitorii români, s'a comis în 21 Nov. 1908, când o ceată de sași din comuna Iad, cam la 70, au năvălit cu arme, furci și topoare asupra teritorului cumpărat din Runc și Runculeț, ca să-l devasteze. Numai pe timpul tătarilor și al oardelor barbare s'au întâmplat lucruri ca în ziua amintită, când profitând Sașii de împrejurarea, că Români se depărtează în comună dela locul numit au năvălit cu forță brachială și au stricat toate gardurile și îngrăditurile la fân și nutrețe, precum și corturile și stăurele de iernat, tăindu-le în bucăți, așa încât nutrețele cele scumpe din ast an lipsit au rămas libere și espuse la totfelul de daune, iar oile pradă fiarelor sălbatice, ba 2 corturi le-au și ars.

Români gr. cat. din Viena.

Duminecă în 22 Novem. Clarissimul Domn Dr. Iuliu Florian, preot militar, a celebrat în biserica gr. cat. a garnizoanei din Viena un serviciu divin în onoarea Majestății Sale. Momentul cel mai înălțător de inimi a fost, când urcând amvonul, într'o vorbire într'adevăr măiastră a descris marile merite ale acestui iubit și de toată lumea foarte prețuit împărat.

După serviciul divin s'a ținut adunarea constituantă a comitetului bisericesc — și asta pentru noi Români gr. cat. civili e de o mare însemnătate, — căci adunați într'o turmă sub un păstor atât de vrednic, vom avea ocaziune de azi încolo să preamărim pe Domnul în scumpa noastră limbă strămoșească.

Rezultatul alegerei: Președinte Dr. Doctor, prim-epitrop Dr. Popa, cassar Nicolae Bălan, secretar Miltiade Nicolescu, membrii: Dr. Alexandru Moldovan și Dr. Iosif Turcu.

Primul act al comitetului a fost, ca la propunerea Clariss. Dn. Dr. Iuliu Florian să se exprime mulțămînt Exelenței Sale d-lui Dr. Coloman Belopotoczky vicarului armatei comune și Ilustrității Sale superiorului militar Theodor Weigert, pentru deosebita bunăvoință ce au dovedit'o dându-ne permisia, ca și noi civilii împreună cu frații noștri dela oaste la olaltă să putem ridica în biserica garnizoanei ruga noastră către cer.

Mulțămînt i-s'a votat și d-lui locotent Jacoban pentru munca lui neobosită ce a desfășurat'o pentru a ne esopera de la autoritățile militare acest favor.

Dee Dumnezeu ca acest prim pas făcut pentru a aduna pe credincioșii români gr. cat., să aducă roadele ce valorosul nostru părinte sufletesc le-a intenționat, când și-a pus umărul la luptă pentru ca pe noi să ne adune.

Viena, la 24. XI. 1908.

Miltiade Nicolescu,
secretar.

Voci din public.*)

Declarațiune.

Devenind lămurit din partea factorilor competenți, că banca »Victoria« nu nu numai că n'a avut nici un rol în legătură cu publicațiile la adresa mea din »Tribuna« dela 28 Septembrie și 24 Octombrie, ci din contră a decis a se dovedi față de mine aceeași indulgență, care o dovedesc celelalte instituții românești, cărora le datoresc, — grăbesc a da satisfacția cuvenită pe această cale On. Reprezentanței a »Victoriei«, regretând că i s'au făcut obiecțiuni pe nedrept.

București, 12 Noembrie v. 1908.

Dr. A. D. Lascu.

Cărți noi

Din »Biblioteca românească enciclopedică Socec« a apărut:

No. 1. Em. Gârleanu 1877 Schițe din războiu 30 bani.

No. 2. Al. Odobescu »Poeziile Văcăreștilor« 30 bani.

No. 3. Alarcon »Morănița« trad. de N. Bastiescu 30 bani.

No. 4. Ion Dragoslav »Facerea Lumii« 30 bani.

No. 5. Corneiu Moldovan »Poezii« 30 bani.

No. 6. »Antigona lui Sofocle« trad. de Mihail Dragomirescu 30 bani.

No. 7. Halima »O mie și una de nopți« 30 bani.

No. 8. Cehov »Navele alese« trad. din rusește de Dunăreanu, 30 bani.

No. 9—19. »Povestiri« lu. Mihail Eminescu cu studii literare de M. Dragomirescu 55 bani.

No. 11—12. Alphonse Daudet »Nevestele artiștilor« trad. de Em. Gârleanu 55 bani.

No. 13. François Copée »Pentru Septem« trad. sa de D. Nanu și G. Orleanu 30 bani.

No. 14. »Teatru școlar pentru băieți« local din fran. de D-na Eufrosina I. Adam 30 bani.

*) Pentru cuprinsul celor publicate sub rubrica aceasta răspunde autoral. — Rea.

ULTIME STIRI

Viena, 30 Nov. Deputatul român bucovinean Hormuzaki s'a prezentat la ministrul de instrucție al Austriei spre a protesta contra violențelor studenților germani cari împiedecă pe masa academica. Intreținută prin darurile unor binefăcători de toate naționalitățile și confesiunile.

Praga, 30 Nov. Eri a avut loc o aici ciocnire sângeroasă între cehi și germani, deși s'au luat întinse măsuri pentru suprimarea demonstrațiilor. Studenții germani sosind pe Graben pentru a-și face preumblarea demonstrativă, cehii au rupt cordoanele poliștilor și au năvălit asupra studenților germani, cari au fost bătuți de multime. Deputații și profesorii germani, cari însoțeau pe studenți, au fost maltratați. Ajungând tumultul la culme, guvernatorul ordonă trupele să întrevin, însă ele au fost primate de multimea cehă cu răcnete ostile și cu strigăte de: Trăiască Serbia! Studenții germani se retraseseră în casina germană. Multimea fu imprăștiată, însă grupurile de cehi, pe când se depărtau, devastară locuințele și prăvăliile germanilor. Un grup ajungând la podul peste râul Moldava, smulse steagurile imperiale ga bene-negre, așezate pentru serbarea jubileului împăratului, și le aruncă în râu, strigând: Trăiască Serbia! Trei batalioane de infanterie și peste 2000 de jandarmi și poliști ocupară tot orașul. Astfel pe la oarele 4 după amiază era liniște în tot orașul.

București, 30 Nov. Eri s'au ținut două mari întruniri naționaliste în Târgoviște și Pitești, în cari mai mulți oratori au zugrăvit starea precară în care se află România ardeleni infierând indeosebi persecuțiunile, cărora sunt supuși ziaristii ardeleni. Deasemenea s'a protestat în contra politicii urmate de România pe terenul național și economic față de străinătate.

Pittsburg, 30 Nov. În minele din Pittsburg (Pensilvania) s'a produs o explozie de gaz în putul »Marianna«. Este temere că toți lucrătorii, 275 de mineri, cari se găseau în mină, au perit, fiindcă în urma exploziunii a izbucnit un incendiu în mină.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor respons.: Victor Braniceo

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Copii înțarcați

se îngrășe curând, se întăresc, capătă fața tuandafirie dacă li-se dă Emulsiunea Scott, care este foarte hrănitoare. Emulsiunea Scott o vor lua bucuros și mistui ușor.

Medicii și moșele din toată lumea are confiență în

Emulsiunea Scott

având cunoștința de rezultatele obținute cu Emulsiunea. (7)

Veritabilă numărea marca — pescarul — ca semn de garanție a procedurii lui Scott.

Prețu unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

Hala e încălzită.

Bioscopul APOLO din Budapesta

Strada Vămei.

Luni în 30 Novembre și Marți în 1 Decembrie 1908

PROGRAMUL:

- 1. Tragedia japoneză. (Dramă). 2. Ucișorul. (Dramă). 3. O poveste din școală. (Humor). 4. Paltalonul rupt. (Humor). 5. Max cu hainele noi. (Humor). 6. Ateleierul dracului. (Tablou de studiu). 7. Pompierii din Budapesta. (După natură). 8. Corso de automobile la Riviera. (După natură). 9. Sculptorul modern. (Tablou colorat). 10. După cerere se dă astăzi și mâine Manevrele de toamnă regale din Veprin.

Tot a doua-zi program nou.

PREȚUL LOCURILOR: Loje (4 persoane) cor. 4.—; Un loc în loje cor. 1.—; Locul I. 80 fil.; Locul II. 60 fil.; Locul III. 20 fil.; Copii sub 10 ani și soldații plătesc pe locul I și II prețul de jumătate.

Reprezentările în zile de lucru dela 6—7 1/2 oare și dela 8—9 1/2 oare. Duminica și sâmbătoarea dela 3—4 1/2 oare; 4 1/2—6 oare; 6—7 1/2, 7 1/2—9 1/2 oare. Bilete se pot lua înainte toată ziua dela D-l I. VICTOR. trafică, Strada Vămii 30 Gerând sprijinul Onor. public servez cu toată stima

Direcțunea.

Nr. 19455/908.

Concurs.

Pentru ocuparea locului de casier la casa de amanetare ajuns în vacanță precum și pentru ocuparea locului de conservator al zăloagelor și locul de ofițer pentru purtarea socotelilor, cari locuri ar putea eventual în urma primei alegeri să ajungă și ele în vacanță, se deschide concurs

Venitele casierului sunt: 1920 cor. plată fixă anuală, 500 cor bani de quartir, 5 adaose de câte 100 cor. din 5 în 5 ani.

Venitele conservatorului zăloagelor: 1680 cor. plată anuală, 400 cor. bani de quartir și 5 quinquenali de câte 100 cor.

Venitele ofițerului socotelilor: 1440 cor. leafă anuală 300 cor bani de quartir și 5 quinquenali de câte 100 cor.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au să dovedească:

- 1. Etatea (atestat de botez)
2. Viață nedificultată (atestat dela autoritatea politică)
3. Capacitatea fizică și spirituală (atestat medical).
4. Școlile absolvite (atestat școlar)
5. Instrucțiunea în afacerile contabilității precum și în ale socotelilor resp. în ale cassei (atestat).
6. Aplicarea de până acuma (atestat).
7. Că și au făcut serviciul militar că adecă sunt liberați de miliție (pass militar sau cărticica militară).

Peste aceste petenții au să arete în rugărilor lor, dacă și în ce grad posed limbele: germană, maghiară și română și să declare că se obligă a depune o cauțiune care este egală cu leafa de pe un an la casa orașenească în termen de 3 zile după ce vor fi provocți însă în tot cazul înainte de a depune jurământul și de a intra în funcțiune.

Ofițerii, cari stau deja în slujba orașului sunt eliberați de el-gământul de a produce pr bănuile susmenționate.

Petițiunile, prevăzute cu docu-

mentele recerute sunt a se prezenta la subscrișul magistrat cel mai târziu până la 21 Dec. a. c. la 12 oare din zi

Brassó, 21 Novembre 1908.

(1221—2) Magistratul orașnesc.

Anunț de licitație.

În 14 și 15 Decembrie st n 1908 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 22 Sept. 1907 până inclusive 9 Noemvrie 1907 și anume: sub numărul 12779—1907 până inclusive cu Nr. 15059—1907, al căror termen au expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în localul Casei de zăloage, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaerice, Ciornice de aur și argint și ale scule de armă, Cioa e. Cositor, flanele, haine băbătesti și femeiesci, Cisme, Ghete și aitele

Vânzarea se face în bani gata. Rescumpărarea sau încrederea amanetelor se poate face numai cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó 21 Noemvrie 1908.

(2—3) Oficiul cassei de amanetare din Brașov.

Cursul la bursa din Viena

Din 30 Noemvrie a. 1908

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes items like Renta ang de aur 4%, Renta de aur 4%, Imp. caș. ter. ung. in aur 3%, etc.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes Paris vista, Lire turcesci, Scriș. fonc. Albine 5%, etc.

Table with 2 columns: Item description and Price. Includes Ruble Rusesci, Napoleondori, Galbeni, etc.

Viță altuită! Viță altuită! Viță altuită!

De vânzare:

Un cuant mai mare de altoi de viță cl. I-mă, altuiți în viță americană („Riparia Portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea în mușchi) în următoarele specii:

Table with 2 columns: Soluri pentru vin alb and Soluri pentru vin roșu. Lists various grape varieties and their prices.

Orășul de Genova (Genuai orăș (alb) 1000 buc. = 40 cor. Caba gyöngye (alb) 1 = 1 „ Altoi clasa II-a 1000 „ = 80 „

circa: 800,000 buc. loze Viță americană (sălbatică): circa: 800,000 buc. loze Riparia por abs cl. I-mă dela 6 mm. în sus groasă 45 cm. lungă 1000 buc. = 17 cor.

Area cari au trebuință de viță sălbatică pentru altuit, sunt rugați să face comanda cel mult până în 10 Novembre 1908 și totodată a mi face cunoscut cât de lungă să fie tăiată; după 10 Noemvrie prețul viței sălbatice se va urea (ridica). La comandă rog, a-se trimite 1/3 anticipațiune, adresa să se scrie legibil înd cându-se posta sau stațiunea căii ferate Pachetarea să va face cu îngrijire socotindu-se speșele proprii. Reclamațiunile se dau în considerare dacă suot făcute cel mult la trei zile după primire. La comanda mai mari vând și pe câmbiu pe lângă cașenti buni, termenul solvării 1 Octomvrie n. 1909.

Sâncel—Szancsal, u. p. Balázsfalva. (863,4—10.) Ioan Bărbat, inv. producător de altoi.

torile Crăciunului haine bune

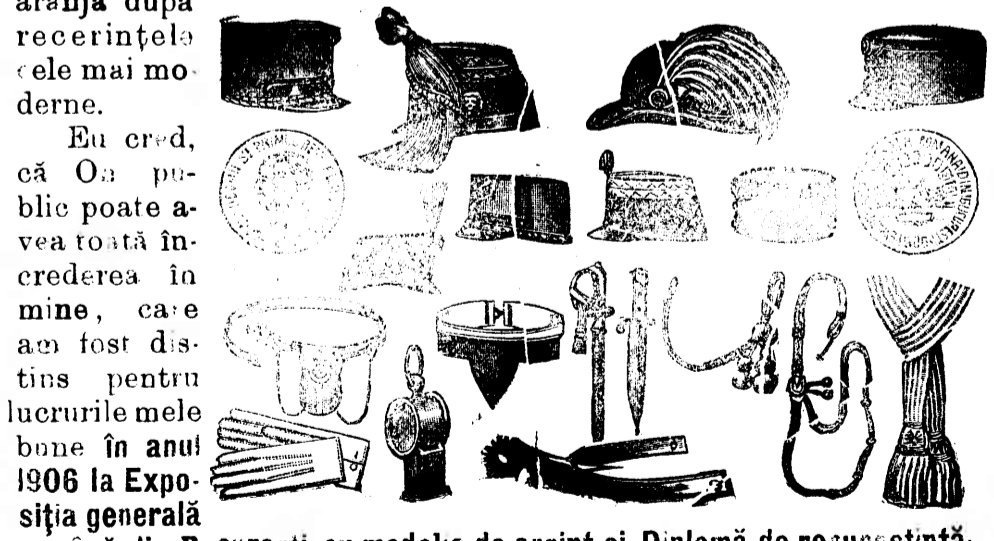
Aviz important.

Aduc la cunoștința Onoratului public din loc și împrejurime că mi-a sosit un mare asortiment de stofe franceze și engleze.

Prăvălia de stofe din Brașov

P. PAVEL & Comp., Brașov, Strada Michael Weiss Nr. 26.

În prăvălia mea se lucrează atât haine civile cât și militare cele mai elegante haine de bărbați după măsura și după croiala franceză și engleză se pregătește în propriul atelier

aranja după recerînțele cele mai moderne. Eu cred, că On public poate avea toată încrederea în mine, care am fost distins pentru lucrurile mele bune în anul 1906 la Expoziția generală română din București cu medala de argint și Diplomă de recunoștință.

Com unde din provincie se execută prompt și ieftin. Mare magazin de: Manjete și gulere de pânză. Manjete și gulere de cauciuc. Botoni pentru manjete. Mănuși de iarnă blănte de Glas-e și de lână cu prețurile cele mai ieftine.

firma P. PAVEL & Comp., Brașov.

Ce?... Tata și mama sunt doară tuburi de cigarette

„Jacobi-Antinicotin.“

Surprindere plăcută! Fie-care cutie conține o carte vrăjita interesantă.

Atențiune! Verștați numai în cutii de țigare cu numele „JACOBI“.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 filieri es vnde la zăcaful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepotii.